

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 12.8.2010
KOM(2010) 429 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2005 ze dne 26. října 2005 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Společenství nebo je opouštějící podle článku 10 tohoto nařízení

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2005 ze dne 26. října 2005 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Společenství nebo je opouštějící podle článku 10 tohoto nařízení

1. ÚVOD

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2005 ze dne 26. října 2005 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Společenství nebo je opouštějící¹, na něž se ve zbývající části této zprávy odkazuje jako na „nařízení o kontrolách peněžní hotovosti“, vstoupilo v platnost dne 15. prosince 2005. Článek 10 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti vyžaduje, aby čtyři roky od jeho vstupu v platnost podala Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jeho provádění.

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti je použitelné ode dne 15. června 2007 a vzhledem k této nedávné použitelnosti se členské státy i Komise zaměřily na vytvoření vhodných struktur a rozvoj přiměřených postupů s cílem umožnit harmonizované provádění nařízení o kontrolách peněžní hotovosti.

Za účelem zahájení hodnotícího procesu rozeslala Komise v červenci 2008 členským státům dotazníky. Odpovědi členských států na tento dotazník², na jejichž základě probíhaly na řadě schůzek s členskými státy v rámci „pracovní skupiny pro kontroly peněžní hotovosti“ diskuse, poskytly Komisi dostatečné informace pro vypracování této zprávy.

2. OBECNÝ RÁMEC

2.1. Souvislosti

2.1.1. Právní předpisy Evropské unie (EU)

Právní rámec EU, jenž má zabránit praní peněz, tvoří směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu³ ve znění směrnic 2007/64/ES, 2008/20/ES a 2009/110/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1781/2006 ze dne 15. listopadu 2006 o informacích o plátcích doprovázejících převody peněžních prostředků⁴. Stejně tak důležitá jsou rozhodnutí Rady 2000/642/SVV o způsobech spolupráce mezi finančními zpravodajskými jednotkami členských států při výměně informací a rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV

¹ Úř. věst. L 309, 25.11.2005, s. 9–12.

² Odpovědi na všechny dotazníky byly obdrženy do dne 25. února 2009, s výjimkou Belgie, která na dotazník neodpověděla. Informace ve zprávě proto vycházejí z informací, jež poskytlo 26 členských států. Ve statistikách peněžní hotovosti jsou zahrnuty všechny členské státy.

³ Úř. věst. L 309, 25.11.2005, s. 15–36.

⁴ Úř. věst. L 345, 8.12.2006, s. 1–9.

o praní peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní. Jako doplněk tohoto rámce odkazuje strategie EU pro boj proti financování terorismu na opatření, jejichž cílem je zlepšit výsledky v boji proti financování terorismu.

Směrnice 2005/60/ES, která nahradila směrnicí 1991/308/EHS, obsahuje za účelem předcházení praní peněz na úrovni EU mechanismus pro sledování transakcí prováděných prostřednictvím úvěrových a finančních institucí, jakož i prostřednictvím některých profesí. Riziko, že používání tohoto mechanismu bude obcházeno pohybem peněžní hotovosti pro nedovolené účely nebo k financování terorismu, vedlo k nutnosti doplnit toto opatření o požadavek na kontroly peněžní hotovosti vstupující do EU nebo ji opouštějící.

Za tímto účelem bylo přijato nařízení o kontrolách peněžní hotovosti, jehož cílem je sladit základní zásadu volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu s předcházením praní peněz a financování terorismu v rámci jednotného trhu a hospodářské a měnové unie.

2.1.2. Mezinárodní aspekty

Významným partnerem při zajišťování účinnosti nařízení o kontrolách peněžní hotovosti je Finanční akční výbor (FATF) a jeho přidružený regionální orgán Moneyval. Tento mezivládní orgán, který byl zřízen v roce 1989 vrcholnou schůzkou sedmi nejvyspělejších zemí (G-7) v Paříži, podporuje vládní politiky v boji proti praní peněz a financování terorismu, a to vydáváním doporučení a pokynů a ověřováním souladu s jeho doporučeními prostřednictvím systému vzájemného hodnocení s cílem vyvíjet na své členy trvalý tlak v zájmu zajištění účinných opatření proti praní peněz a financování terorismu.

Zvláštní doporučení IX výboru FATF o kurýrech převážejících hotovost je v EU provedeno nařízením o kontrolách peněžní hotovosti. Diskuse o postupech stanovených ve zvláštním doporučení IX a o hodnotících zprávách a zprávách o pokroku vyhotovených posuzovateli FATF byla často činitelem urychlujícím další zlepšování kontrol peněžní hotovosti v členských státech.

FATF nedávno uznal EU jako nadnárodní jurisdikci pro uplatňování zvláštního doporučení IX o kurýrech převážejících hotovost. Toto uznání znamená, že je nutno splnit zvláštní kritéria, jako je náležitá výměna příslušných informací na nadnárodní úrovni a srovnatelná odborná příprava, sběr údajů, prosazování a cílené programy, jež jsou vypracovány a prováděny na nadnárodní úrovni.

2.2. Hlavní prvky nařízení o kontrolách peněžní hotovosti

2.2.1. Ohlašovací povinnost

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti stanoví jednotný přístup EU ke kontrolám peněžní hotovosti na základě systému povinného ohlašování u částek peněžní hotovosti vstupující na území EU nebo jej opouštějící s hodnotou ve výši 10 000 EUR nebo více. Cestující musí určenému příslušnému orgánu v ohlášení poskytnout informace o ohlašovatel, vlastníkovi a příjemci a rovněž o částce, povaze, původu, zamýšleném použití a trase přepravy peněžní hotovosti. Nařízení

o kontrolách peněžní hotovosti nepředepisuje způsob, tj. ústně, písemně, elektronicky, ani formát tohoto ohlášení.

2.2.2. Určení pravomocí příslušných orgánů

K zajištění plnění ohlašovací povinnosti musí být vnitrostátní příslušné orgány zmocněny provádět kontroly fyzických osob, jejich zavazadel a dopravních prostředků. V případě nesplnění ohlašovací povinnosti lze peněžní hotovost zadržet a jsou uloženy sankce.

2.2.3. Zaznamenávání a zpracování informací

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti ukládá členským státům povinnost zaznamenávat a zpracovávat veškeré informace, které získají prostřednictvím ohlášení a/nebo kontrol, a poskytovat tyto informace vnitrostátní finanční zpravodajské jednotce členského státu, přes který cestující vstupuje do EU nebo ji opouští.

2.2.4. Výměna informací

Existují-li náznaky, že částky peněžní hotovosti souvisejí s nedovolenou činností spojenou s pohybem peněžní hotovosti, může dojít k výměně informací s orgány jiných členských států, a v případě poškozování finančních zájmů EU jsou informace předány Komisi.

V rámci stávajících dohod o vzájemné správní pomoci mohou být informace získané na základě nařízení o kontrolách peněžní hotovosti předány rovněž třetí zemi s výhradou dodržení příslušných vnitrostátních předpisů a předpisů EU o předávání osobních údajů třetím zemím.

2.2.5. Otázky týkající se důvěrnosti údajů

Veškeré informace získané prostřednictvím nařízení o kontrolách peněžní hotovosti jsou důvěrné. S veškerými osobními údaji je nutno nakládat v souladu s příslušnými předpisy o ochraně údajů. Považuje-li se to za nutné, použijí se pravidla týkající utajení informací s cílem zaručit bezpečnost údajů.

2.3. Kontroly pohybu peněžní hotovosti v Evropské unii

Nařízením o kontrolách peněžní hotovosti nejsou dotčena vnitrostátní opatření ke kontrole pohybu peněžní hotovosti v EU. Tato vnitrostátní opatření však musí být v souladu s článkem 65 Smlouvy o fungování EU, který členské státy opravňuje stanovit postupy pro ohlašování pohybu kapitálu pro účely správní či statistické, nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností, pokud používaná opatření a postupy nepředstavují prostředek svévolné diskriminace, ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu.

Takové kontroly uvnitř EU na hranicích s ostatními členskými státy používají tyto členské státy⁵: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, IT, MT, PL a PT. Za tímto účelem používají systém povinného ohlašování (s výjimkou PT, kde je ohlašování nepovinné, pokud není fyzická osoba kontrolována) s hranicí ve výši 10 000 EUR. AT neomezuje kontroly peněžní hotovosti na své hranice, nýbrž používá kontroly na celém svém území. ES zavedlo podobně jako AT vnitrostátní kontroly, avšak u částek, které činí nejméně 100 000 EUR. UK nezavedlo běžné kontroly peněžní hotovosti uvnitř EU, úředníci však na území UK provádějí (namátkové) kontroly cestujících a jejich zavazadel s ohledem na hotovost, kterou mají cestující u sebe. IE používá podobný postup jako UK, avšak s hranicí ve výši 6438 EUR. CZ, EE, EL, FI, HU, LV, LT, LU, NL, RO, SL, SK a SE nepoužívají žádnou formu kontrol peněžní hotovosti uvnitř EU.

3. PROVÁDĚNÍ NAŘÍZENÍ O KONTROLÁCH PENĚŽNÍ HOTOVOSTI

3.1. Souvislosti

3.1.1. Příslušné orgány

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti neupřesňuje, který orgán by měly členské státy určit jako příslušný orgán. V praxi zmocnilo 23 členských států jako hlavní orgány celní orgány. DK a EE zmocnily daňový a celní orgán. Další dva členské státy, PL a UK, zmocnily celní a pohraniční stráž.

Určité rozdíly mezi členskými státy se dále projevují v široké škále jiných zúčastněných orgánů: federální (kriminální) policie, finanční zpravodajské jednotky, úřad pro ochranu před terorismem a boj proti němu, pohraniční stráž, vlády samosprávných celků, ministerstvo financí, útvary pro boj proti podvodům nebo vyšetřovací a soudní orgány. Nejčastějšími partnery při provádění kontrol peněžní hotovosti jsou policejní orgány a finanční zpravodajské jednotky. V 16 členských státech je tato spolupráce mezi orgány upravena v písemných dohodách o spolupráci. Jedna třetina členských států zřídila mezi jednotlivými příslušnými orgány zpravodajské jednotky nebo pracovní skupiny.

3.1.2. Definice peněžní hotovosti

Definice peněžní hotovosti v nařízení o kontrolách peněžní hotovosti je převzata z definice, kterou použil FATF ve zvláštním doporučení IX, a zahrnuje převoditelné nástroje na doručitele nebo oběživo. Členské státy doposud neoznámily žádné významné problémy při používání této definice. Definice nezahrnuje zlato, drahé kovy nebo drahokamy. Některé členské státy oznámily vnitrostátní předpisy, které ukládají podobnou povinnost, jako je povinnost ohlásit peněžní hotovost, v případě zlata a/nebo drahých kovů a drahokamů (BG, DE, AT (na území AT), CY, CZ a PL). Definice nezahrnuje rovněž víceúčelové elektronické platební karty. Jeden členský stát (DE) oznámil vnitrostátní předpisy týkající se ohlašování elektronických peněz.

⁵ Informace o kontrolách peněžní hotovosti uvnitř EU, které jsou uvedeny v této zprávě, nepředjímají postoj Komise ohledně slučitelnosti těchto vnitrostátních opatření s článkem 65 Smlouvy o fungování EU.

3.2. Ohlašovací povinnost

Každá fyzická osoba vstupující do EU nebo ji opouštějící musí podle právních předpisů ohlásit hotovost v hodnotě alespoň 10 000 EUR, kterou má u sebe, příslušným orgánům členského státu, přes který do EU vstupuje nebo ji opouští, tj. v prvním místě vstupu do EU a na posledním místě výstupu z EU.

3.2.1. *Zvyšování informovanosti o ohlašovací povinnosti*

Aby bylo zajištěno, že cestující jsou informováni o ohlašovací povinnosti, byly na úrovni jednotlivých členských států i na úrovni EU připraveny a průběžně opakovány komunikační kampaně. Na úrovni EU byly vyhotoveny a jsou šířeny plakáty (10 000 kopií ve 22 jazycích), vícejazyčné letáky (v roce 2007 vytištěno 401 520 kopií s revidovaným novým vydáním v červenci 2009 v počtu 1 000 000 kopií), placené články v palubních časopisech (v září 2009 v časopisech 10 velkých leteckých společností), internetové stránky (2007, v srpnu 2009 přepracovány) a kreslený klip (v roce 2007, přepracován v listopadu 2009, v 7 jazycích). Na vnitrostátní úrovni byly vydány podobné nástroje, například plakáty, internetové stránky, informace pro zúčastněné strany nebo tiskové zprávy o odhalených případech.

Celkový dojem je ten, že opatření v oblasti komunikace týkající se kontrol peněžní hotovosti významně přispěly k informovanosti cestujících o povinnosti ohlásit peněžní hotovost, ačkoliv pouze 4 členské státy sledovaly výsledky komunikační kampaně a v žádném z případů nebyly použity nástroje sledování za účelem měření účinnosti nebo účelnosti komunikačních kampaní.

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti nestanoví výslovnou povinnost provést komunikační kampaň, avšak téměř všechny členské státy uznaly nutnost přijmout opatření v oblasti komunikace. 17 členských států informovalo, že využívají trvalou komunikační kampaň týkající se kontrol peněžní hotovosti s cílem zajistit neustálé zvyšování informovanosti. Některé členské státy považují za nutné začlenit do nařízení povinnost týkající se zvyšování informovanosti o kontrolách peněžní hotovosti, jelikož to by usnadnilo kontakty s letištními orgány za účelem umístění informačních materiálů.

3.2.2. *Místo ohlášení*

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti vyžaduje, aby fyzické osoby ohlásily peněžní hotovost příslušným orgánům členského státu, přes který vstupují do EU nebo ji opouštějí. Tento požadavek obvykle nezpůsobuje členským státům žádné problémy.

Tranzit

U tranzitních cestujících v letecké dopravě je obtížné splnit povinnost ohlásit peněžní hotovost v prvním místě vstupu do EU nebo na posledním letišti před opuštěním EU, a to kvůli rozdílům v letištní tranzitní infrastruktuře. V tranzitních zónách je pro ohlašování peněžní hotovosti k dispozici pouze málo zařízení či existují rozdílná zařízení a mezi jednotlivými lety není dostatek času.

Pro příslušné orgány členských států je rovněž obtížné zajistit harmonizované kontroly tranzitních cestujících. Těmto kontrolám brání nedostatek času, neexistence

kontrolních zařízení kvůli rozdílům v letištní tranzitní infrastruktuře a oddělené kanály pro příruční a zapsaná zavazadla.

Na této otázce pracovala *zvláštní projektová skupina odborníků v oblasti kontrol peněžní hotovosti*, která dospěla k závěru, že je patrně nezbytné revidovat článek 3 nařízení o kontrolách hotovosti s cílem sladit postupy pro kontroly peněžní hotovosti s postupy stanovenými pro kontroly zavazadel cestujících, jak jsou stanoveny v člancích 192 až 194 nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství⁶.

3.2.3. *Způsoby ohlašování*

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti umožňuje poskytnout v ohlášení peněžní hotovosti informace písemně, ústně nebo elektronicky. Většina členských států se rozhodla pro písemná ohlášení. Pouze DK, AT a ES povolily ústní ohlášení, které celní orgány převedou na písemný dokument. AT (pouze u profesionálních kurýrů převážejících hotovost), ES a PL umožňují podat elektronické ohlášení. Za druhé čtvrtletí roku 2009 bylo 90 % ohlášení peněžní hotovosti podáno písemně, 9,7 % elektronicky, 0,3 % ústně. Všechny členské státy zavedly formuláře, které předpokládají poskytnutí všech minimálních údajů, jež jsou vyžadovány v čl. 3 odst. 2 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti.

První fáze provádění ukázala, že ke zlepšení (elektronické) výměny informací o ohlášení peněžní hotovosti by významně přispělo používání společného ohlašovacího formuláře. Mezinárodní cestující by rovněž lépe rozuměli tomu, co se od nich očekává, což by zlepšilo dodržování požadavků.

Za tímto účelem byl vypracován evropský společný ohlašovací formulář. Tento formulář nyní používá 16 členských států: AT, CY, DK, EE, EL, FI, HU, IE, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE a SI. Ostatní členské státy zvažují zavedení společného ohlašovacího formuláře v budoucnu (BG, DE, LV, SK) nebo již používají formuláře, které se velmi podobají společnému ohlašovacímu formuláři (ES, FR, LT). V téměř všech členských státech jsou ohlášení peněžní hotovosti přijímána a mohou být podána v úředních jazycích země, v níž je nutné podat ohlášení, a rovněž v angličtině. Některé členské státy umožňují a akceptují, aby byl formulář ohlášení peněžní hotovosti vyplněn v jiných široce používaných jazycích EU.

3.2.4. *Statistické údaje o ohlášeních peněžní hotovosti*

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti neobsahuje výslovný požadavek na poskytování statistických údajů. Členské státy však souhlasily se zasíláním statistických údajů o podaných ohlášeních peněžní hotovosti a dosažených výsledcích kontrol Komisi⁷. Nesprávná ohlášení peněžní hotovosti nebo zjištění v důsledku kontrol jsou ve statistikách uváděny jako „záznamy“ (podrobnosti viz bod 3.4.2.).

⁶ Úř. věst. L 253, 11.10.1993, s. 1–766.

⁷ Tato dohoda předpokládá, že členské státy zašlou statistiky o peněžní hotovosti, které neobsahují údaje týkající se ohlášení a kontrol peněžní hotovosti uvnitř EU.

Příloha 1 uvádí statistické údaje o ohlášení peněžní hotovosti a záznamech, které všechny členské státy shromáždily v období od 15. června 2007 do 30. června 2009.

V tomto období členské státy obdržely 178 351 ohlášení peněžní hotovosti s celkovou částkou ve výši 79 922 milionů EUR. Počet obdržených ohlášení peněžní hotovosti podaných při vstupu činil 101 824, zatímco při výstupu to bylo 76 527.

Příloha 2 podává graficky přehled zpráv členských států o počtu obdržených ohlášení o peněžní hotovosti a vykazuje významné rozdíly.

Za vykazované období připadalo na DE, IT a FR 25 %, 22,5 % resp. 13 % celkového počtu obdržených ohlášení peněžní hotovosti, za nimiž následovaly ES (9 %), LT (4,5 %), PL (4 %), UK (3,5 %) a BG (3 %).

Je nezbytné tyto statistiky dále sledovat s cílem zlepšit harmonizované provádění kontrol peněžní hotovosti v členských státech.

Příloha 3 ukazuje, že počet ohlášení peněžní hotovosti podaných v členských státech do konce roku 2008 rychle rostl (z 13 196 ohlášení peněžní hotovosti ve 3. čtvrtletí roku 2007 na 28 210 ohlášení peněžní hotovosti v posledním čtvrtletí roku 2008). Ve 2. čtvrtletí roku 2009 se údaje snížily na 27 236 ohlášení peněžní hotovosti. Stejný vývoj lze zaznamenat v příloze 4 u odpovídající částky v EUR, na niž se vztahovala tato ohlášení (5 432 milionů EUR ve 3. čtvrtletí roku 2007, 13 051 milionů EUR v posledním čtvrtletí roku 2008, 9 496 milionů EUR ve 2. čtvrtletí roku 2009). Je velmi pravděpodobné, že počet ohlášení peněžní hotovosti a částka v EUR, na niž se vztahovala tato ohlášení, sledovaly obecný pokles ekonomické činnosti v roce 2009 v souvislosti s bankovní krizí.

Ve druhém čtvrtletí roku 2009 bylo více než 63 % ohlášení peněžní hotovosti podáno na letištích, 30 % na silničních hraničních přechodech, 5 % v přístavech a 2 % na železničních hraničních přechodech. 86,2 % ohlášení peněžní hotovosti podali soukromí kurýři převážející hotovost a 13,8 % profesionální kurýři.

3.3. Informace o zmocnění vnitrostátních orgánů ke kontrolám

3.3.1. Kontrolní pravomoci v členských státech

Kontroly v členských státech se zaměřují na podaná ohlášení, cestující, zavazadla a dopravní prostředky. Všechny členské státy uvádějí, že provádějí fyzické ověření. Téměř všechny členské státy využívají snímací zařízení. 4 členské státy uvedly, že při kontrolách peněžní hotovosti používají cvičené psy.

Pro zajištění účinných a účelných kontrol je zásadní použití přiměřené strategie řízení rizik. 12 členských států uvedlo, že při kontrolách peněžní hotovosti používají zvláštní vnitrostátní strategii. Ostatní členské státy uvedly, že při kontrolách peněžní hotovosti v hlavních místech vstupu a výstupu používají kritéria analýzy rizik. 17 členských států uvedlo, že u kontrol peněžní hotovosti používají určení profilu rizik, a 18 členských států využívá při kontrolách peněžní hotovosti výstrahy zpravodajských služeb a přijímá a/nebo vydává tento druh výstrah. 4 členské státy udávají, že spolu s ostatními příslušnými orgány pořádají vnitrostátní společné cílené akce.

3.3.2. *Výsledky kontrol*

Počet záznamů zaevidovaných členskými státy (viz příloha 1) činí 13 019 a připadá na ně částka ve výši 1 632 milionů EUR. Většina zjištěných záznamů připadá na tyto členské státy: DE (40 %), FR (20 %), IT (12 %), UK (10 %), NL (6 %), PT (4 %), ES (4 %). Tyto významné rozdíly ukazuje grafický přehled uvedený v příloze 5, který udává počet záznamů.

Řada členských států nenahlásila žádné záznamy, nebo oznámila jen několik málo záznamů. V některých případech to odráží spíše nemožnost členských států získat údaje na ústřední úrovni než skutečnou neexistenci prováděných kontrol (viz informace v bodě 3.4.2). Ostatní členské státy udávají velmi vysoký podíl záznamů v porovnání s počtem dobrovolně podaných ohlášení peněžní hotovosti (viz příloha 6). Podrobné sledování výsledků kontrol umožní zjistit případné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy, pokud jde o přístup ke kontrolám, a přijmout následná opatření, umožní tudíž případné úpravy v zájmu zajištění úplné harmonizace přístupu ke kontrolám ze strany členských států.

Počet záznamů trvale rostl z 552 případů za 3. čtvrtletí roku 2007 na 2300 případů ve 2. čtvrtletí roku 2009 (viz příloha 7). Odpovídající částka v EUR, na niž se vztahují tyto záznamy a která je podrobně uvedena v příloze 8, byla v tomto období poměrně stálá s výjimkou záznamů v posledním čtvrtletí roku 2008, a to kvůli jednomu zjištění neohlášeného převoditelného nástroje na doručitele s vysokou hodnotou v Německu (33 milionů EUR ve třetím čtvrtletí roku 2007, 1 149 milionů EUR v posledním čtvrtletí roku 2008, 72,5 milionu EUR ve druhém čtvrtletí roku 2009).

3.4. **Informace o zaznamenávání a zpracování**

3.4.1. *Evidence a zpracování ohlášení peněžní hotovosti*

Všechny členské státy uvádějí, že evidují informace o ohlášeních peněžní hotovosti. 14 členských států je eviduje v automatizované ústřední databázi. Ve většině případů se jedná o samostatnou databázi na ústřední úrovni, která je někdy přímo dostupná vnitrostátním finančním zpravodajským jednotkám (ve 2 členských státech je ústřední databáze vedena u finanční zpravodajské jednotky). Ve většině případů nemohou v současnosti ostatní příslušné orgány, například vnitrostátní finanční zpravodajské jednotky, získat zaevidované informace přímo.

Členské státy, které uvedly, že nemají automatickou evidenci ohlášení peněžní hotovosti, odkazují nejčastěji na používání souborů Excelu nebo místní databáze.

3.4.2. *Evidence a zpracování nedobrovolných ohlášení peněžní hotovosti a informací získaných v důsledku kontrol*

25 členských států oznámilo, že eviduje a zpracovává informace získané při kontrolách peněžní hotovosti, kterou mají cestující u sebe. 1 členský stát oznámil, že tento druh údajů neeviduje, ačkoliv článek 5 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti výslovně vyžaduje, aby tak členské státy činily. 12 členských států eviduje tyto informace v automatizované ústřední databázi. Ostatní členské státy informace evidují v databázích vedených na místních celních kontrolních stanovištích. 1 členský stát oznámil, že jsou evidovány pouze zjištěné nesrovnalosti, a jiný informoval, že evidovány jsou pouze výsledky důkladných kontrol.

3.4.3. *Evidence a zpracování informací o zadržené peněžní hotovosti*

Postupy zadržení peněžní hotovosti nejsou povinné, jelikož článek 4 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti uvádí, že peněžní hotovost LZE zadržet na základě správního rozhodnutí. 23 členských států uvedlo, že evidují a zpracovávají informace o zadržené peněžní hotovosti. SE a FR informovaly, že tento druh informací neevidují. Pro PL a BE nejsou k dispozici žádné údaje.

15 členských států (AT, BG, CY, DE, EE, ES, FI, IE, IT, LV, LT, NL, PT, SL a UK) eviduje zadrženou peněžní hotovost v ústřední databázi. 7 členských států (DK, EL, LU, HU, RO, SK a SE) odkazuje na databázi vedenou na místních celních kontrolních stanovištích, zatímco CZ předává tyto informace přímo vnitrostátní finanční zpravodajské jednotce.

Členské státy v současnosti Komisi neposkytují statistické údaje o zadržené peněžní hotovosti. V blízké budoucnosti umožní nový modul celního informačního systému (CIS) úřadu OLAF členským státům zadávat veškeré informace související se zadržením peněžní hotovosti.

3.5. **Informace poskytované finančním zpravodajským jednotkám**

21 členských států poskytuje své vnitrostátní zpravodajské finanční jednotce všechny informace o dobrovolných ohlášeních peněžní hotovosti. Pouze FI, IT a UK uvedly, že tyto informace zpřístupňují na žádost, zatímco CY a HU předávají vnitrostátní finanční zpravodajské jednotce informace pouze o podezřelých případech. Informace jsou finančním zpravodajským jednotkám poskytovány e-mailem, poštou, úředním dopisem nebo bezprostředním přístupem do databáze ohlášení peněžní hotovosti. Četnost poskytování těchto údajů se různí od okamžitého předání prostřednictvím přímého přístupu k databázím po denní, týdenní nebo měsíční četnost nebo maximálně tříměsíční či čtvrtletní četnost (2 členské státy).

Některé členské státy oznámily rychlejší postupy informování vnitrostátních finančních zpravodajských jednotek, pokud informace souvisí s odhalením podezřelého pohybu peněžní hotovosti.

Většina členských států (AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, HU, IE, IT, LU, MT, NL, RO, SK, SL, SE a UK) uvedla, že vnitrostátní finanční zpravodajské jednotce poskytuje informace o podezřelých ohlášeních peněžní hotovosti (žádné údaje pro BE, FR, PL a PT). Některé členské státy (LV, DE, LT) poskytují vnitrostátní finanční zpravodajské jednotce údaje zajištěním přímého přístupu vnitrostátní finanční zpravodajské jednotky do databáze všech informací o ohlášeních peněžní hotovosti. ES a NL již vedou ústřední databázi s informacemi o peněžní hotovosti u vnitrostátní finanční zpravodajské jednotky.

Vnitrostátní rozdíly v organizaci finančních zpravodajských jednotek a ve vztazích s ostatními příslušnými orgány ztěžují navrzení harmonizovanějších postupů pro výměnu informací mezi celními orgány a finančními zpravodajskými jednotkami.

Smurfing (šmoulování)

16 členských států uvedlo, že používají zvláštní kontroly pohybu částek peněžní hotovosti pod hranicí ve výši 10 000 EUR, pokud existují náznaky, že s tímto

pohybem peněžní hotovosti je spojena nedovolená činnost, na kterou se obvykle odkazuje jako na tzv. „smurfing“ (šmoulování). Tato možnost je stanovena v čl. 5 odst. 2 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti. Většina členských států poskytuje tyto informace rovněž vnitrostátní finanční zpravodajské jednotce.

3.6. Výměna informací mezi členskými státy navzájem a s Komisí

Při neexistenci výboru, který by mohl být Komisi nápomocen při řízení nařízení o kontrolách peněžní hotovosti, zřídila Komise se všemi členskými státy stálou pracovní skupinu, která se schází třikrát ročně. Tato pracovní skupina je financována na základě rámcového programu Clo 2013, který financuje činnosti v oblasti spolupráce mezi členskými státy a Komisí. Pracovní skupina se zaměřuje na zlepšení výměny informací, harmonizaci postupů, stanovení osvědčených postupů a vytvoření vhodného prostředí, aby si orgány členských států mohly vyměňovat názory na provádění nařízení o kontrolách peněžní hotovosti. Za tímto účelem byla vypracována příručka pokynů ke kontrolám peněžní hotovosti, kterou tato pracovní skupina nedávno přijala.

Členské státy a Komise by mohly využít postupu projednávání ve výborech s cílem zajistit vyšší úroveň harmonizace.

V zabezpečeném extranetovém nástroji byla mimoto vytvořena zvláštní virtuální zájmová skupina, která veřejným správám umožňuje sdílet informace a účastnit se diskusních fór. Obsahuje rovněž informace o ústředních kontaktních místech členských států a nepřetržitě fungujících kontaktních místech, aby byla možná rychlá výměna informací mezi příslušnými orgány. Za aktualizaci těchto údajů odpovídají členské státy.

3.6.1. *Výměna informací mezi členskými státy*

Členské státy informovaly o výměně informací o kontrolách peněžní hotovosti pomocí široké škály prostředků. Ty zahrnují informační systém úřadu OLAF pro boj proti podvodům (AFIS), zřízený nařízením Rady (ES) č. 515/97 ze dne 13. března 1997 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů⁸. Členské státy si vyměňují informace o riziku rovněž prostřednictvím systému elektronického formuláře pro oznamování rizik (RIF) zřízeného v rámci celního systému Společenství pro řízení rizik podle nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství⁹. Zmiňovány jsou rovněž přímé kontakty prostřednictvím ústředních kontaktních míst pro kontroly peněžní hotovosti, mezi operačními celními úřady, prostřednictvím zpravodajských útvarů, kontaktních míst v oblasti prosazování právních předpisů nebo sítě styčných úředníků pro daňové trestné činy a využívání zvláštních počítačových aplikací Europolu.

V rámci pracovní skupiny Rady pro celní spolupráci pořádají členské státy pravidelně společné cílené akce. Během francouzského předsednictví byla uspořádána společná celní operace týkající se kontrol peněžní hotovosti u kurýrů převážejících hotovost s názvem „Athena“.

⁸ Úř. věst. L 82, 22.3.1997, s. 1–16.

⁹ Úř. věst. L 302, 19.10.1992, s. 1–50.

3.6.2. *Výměna informací s Komisí*

Všechny členské státy poskytují Komisi čtvrtletně statistické údaje o provádění nařízení o kontrolách peněžní hotovosti. Statistické údaje jsou zpracovány a zpřístupněny všem členským státům.

Členské státy poskytují Komisi informace o případech, u nichž existují náznaky, že se částky peněžní hotovosti týkají výnosů z trestných činů nebo jiné nedovolené činnosti poškozující finanční zájmy EU, prostřednictvím systému AFIS. Modul CIS, který je součástí systému AFIS, členským státům umožní zahrnout informace o zadržené, zajištěné nebo zabavené peněžní hotovosti. Informace související s vyšetřováním, které zahájily celní donucovací orgány, je nutno zavést do identifikační databáze celních spisů (FIDE) systému AFIS, což umožní ověřit, zda se dané osoby (nebo podniku) týká trestní vyšetřování vedené v jednom z členských států. Do databáze FIDE bylo zadáno několik málo případů, zatímco modul CIS není dosud funkční.

3.6.3. *Statistické údaje o výměně informací*

Podle článku 6 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti si členské státy mohou vyměňovat informace v případech, u nichž existují náznaky, že ohlášené nebo zjištěné částky peněžní hotovosti souvisí s nedovolenou činností spojenou s pohybem peněžní hotovosti. Členské státy oznámily jen několik málo případů a uvádějí, že je obtížné je vyčíslit, jelikož informace jsou obvykle vyměňovány *ad hoc* prostřednictvím přímých kontaktů mezi úředníky donucovacích orgánů, o nichž nejsou ústřední orgány informovány. Komise uznává význam výměny přiměřených informací a s členskými státy zřídila projektovou skupinu k zlepšení výměny informací.

3.7. **Výměna informací s třetími zeměmi**

Nařízení o kontrolách peněžní hotovosti neukládá výměnu informací s třetími zeměmi. Členské státy tak činí prostřednictvím mezinárodních dohod o vzájemné pomoci, dvoustranných smluv, přímého kontaktu s ústředními kontaktními místy ve třetích zemích, sítě pro vynucování práva v celní oblasti a sítě styčných úředníků pro daňové trestné činy. Zmiňována je rovněž výměna informací prostřednictvím vnitrostátních finančních zpravodajských jednotek.

Komise předala obecné informace o zavedených systémech v rámci FATF.

S USA došlo k výměně osvědčených postupů a zkušeností na zvláštní schůzce EU-USA v rámci pracovní skupiny pro kontroly peněžní hotovosti na základě programu Clo 2013, která se konala v dubnu 2008.

3.8. **Otázky související s důvěrností/ochranou údajů / bezpečnostní záležitosti**

Ve všech členských státech jsou použitelné tyto právní předpisy:

směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů¹⁰ a

rozhodnutí Komise ze dne 29. listopadu 2001 (2001/844/ES, ESUO, Euratom). Toto rozhodnutí stanoví pravidla pro utajování informací s cílem zaručit bezpečnost údajů¹¹.

Obecné předpisy o důvěrnosti údajů / předpisy o profesním tajemství.

Většina členských států (AT, BG, CY, CZ, DE, EL, ES, FI, FR, EE, HU, IE, IT, LV, MT, PL, RO, SE, SL a UK) informovala o zvláštních opatřeních na ochranu údajů, která byla přijata za účelem výměny údajů souvisejících s kontrolami peněžní hotovosti. Pro BE, LU, PT nejsou k dispozici žádné údaje. Ve skutečnosti většina členských států uplatňuje obecná opatření na ochranu osobních údajů. Velmi málo členských států informovalo o opatřeních přijatých k utajení informací s cílem zajistit bezpečnost údajů. Čtyři členské státy (DK, LT, NL a SK) uvádějí, že se obecná opatření k ochraně údajů, bezpečnosti dat a zachování důvěrnosti vztahují rovněž na údaje o kontrolách peněžní hotovosti.

Lze vyvodit závěr, že v případě informací o kontrolách peněžní hotovosti zajišťuje většina členských států obecnou minimální úroveň důvěrnosti nebo ochrany osobních údajů. Několik málo členských států přijalo pro kontroly peněžní hotovosti zvláštní opatření s cílem zajistit ochranu zahrnutých osobních údajů nebo utajilo informace o kontrolách peněžní hotovosti k zajištění bezpečnosti údajů.

3.9. Sankce

Všechny členské státy zavedly požadavky, které stanoví sankce v případě nesplnění ohlašovací povinnosti. Sankce většiny členských států lze považovat za přiměřené, odrazující a účinné, s výjimkou několika málo členských států, v nichž je částka správních sankcí (jak se zdá) příliš nízká, než aby byla odrazující. Komise tyto členské státy požádala, aby situaci urychleně napravily.

18 členských států může uplatňovat jiné sankce než striktní správní sankce, jak je stanoveno v článku 9 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti. Tyto sankce zahrnují zajištění nebo zadržení peněžní hotovosti v případě podezření na nedovolenou činnost, (vyšší) pokuty, odnětí svobody nebo zabavení peněžní hotovosti.

Členské státy nemusí Komisi zasílat statistické údaje o uložených sankcích. Dostupné informace *ad hoc* však potvrzují, že většina členských států skutečně sankce ukládá.

4. ZÁVĚRY

Príspevky obdržané od členských států prokazují, že stávající provádění nařízení o kontrolách peněžní hotovosti je celkově uspokojivé. Členské státy jmenovaly

¹⁰ Úř. věst. L. 281, 23.11.95, s. 31–39.

¹¹ Úř. věst. L. 317, 3.12.2001, s. 1.

příslušné orgány s cílem zajistit, aby cestující plnili ohlašovací povinnost, jsou zpracovávána ohlášení peněžní hotovosti a provádějí se kontroly cestujících, zavazadel a dopravních prostředků. Členské státy zavedly rovněž systém sankcí a/nebo systém zadržení peněžní hotovosti v případě neplnění požadavků na ohlašování peněžní hotovosti. Členské státy zajistily, aby byly informace získané ze systému ohlašování peněžní hotovosti k dispozici vnitrostátním finančním zpravodajským jednotkám. V případě potřeby si vyměňují informace s ostatními členskými státy, Komisí a třetími zeměmi, přičemž dodržují normy týkající se důvěrnosti a ochrany údajů. Vzhledem k rozdílům mezi jednotlivými členskými státy v obdržených ohlášeních peněžní hotovosti a prováděných kontrolách je nezbytné podrobné sledování členských států s cílem zvýšit harmonizaci při provádění nařízení o kontrolách peněžní hotovosti ze strany členských států. V případě potřeby budou členské státy požádány, aby přijaly nápravná opatření.

V několika málo členských státech byly zjištěny nedostatky v zaznamenávání, zpracování a poskytování informací o kontrolách a při stanovení vnitrostátních sankcí. Komise přijímá nezbytná opatření s cílem zajistit, aby byl právní předpis EU o kontrolách peněžní hotovosti prováděn ve všech členských státech náležitě.

5. DOPORUČENÍ

Zkušenosti získané při provádění nařízení o kontrolách peněžní hotovosti v praxi vedou k závěru, že důkladný přezkum nařízení NENÍ nutný.

Prokazují však, že lze uvážit určité úpravy právního rámce pro kontroly peněžní hotovosti:

revizi článku 3 nařízení o kontrolách peněžní hotovosti s cílem odstranit praktické problémy členských států při kontrolách tranzitních cestujících;

zavedení společného formuláře EU pro ohlášení peněžní hotovosti na základě společného ohlašovacího formuláře, který v současnosti používá většina členských států, s cílem umožnit další harmonizaci získaných údajů, zvyšování informovanosti cestujících a případné počítačové zpracování;

vložení povinných požadavků na (čtvrtletní) podávání zpráv Komisi o statistických údajích shromážděných členskými státy s cílem zajistit sledování účinnosti nařízení o kontrolách peněžní hotovosti. Tyto požadavky na podávání zpráv jsou v současnosti založeny na dobrovolných dohodách;

vložení povinného požadavku týkajícího se zvyšování informovanosti o povinnosti ohlásit peněžní hotovost. V současnosti jsou všechna opatření v oblasti komunikace přijímána dobrovolně;

zavedení postupu projednávání ve výborech s cílem institucionalizovat diskusi s členskými státy ohledně řízení nařízení o kontrolách peněžní hotovosti;

naplánování prováděcího nařízení Komise pro technické prvky, jako je formát společného ohlašovacího formuláře nebo požadavky na obsah zpráv.

Větší harmonizace již mohlo být dosaženo výměnou osvědčených postupů a zvýšením harmonizace postupů prostřednictvím právně nevynutitelných předpisů,

jako jsou pokyny nebo technické dohody mezi členskými státy prostřednictvím pracovní skupiny pro kontroly peněžní hotovosti.

V zájmu dosažení *úplné* harmonizace kontrol peněžní hotovosti vstupující do EU nebo ji opouštějící bude nutné nařízení o kontrolách peněžní hotovosti *pozměnit*.

PŘÍLOHA 1:

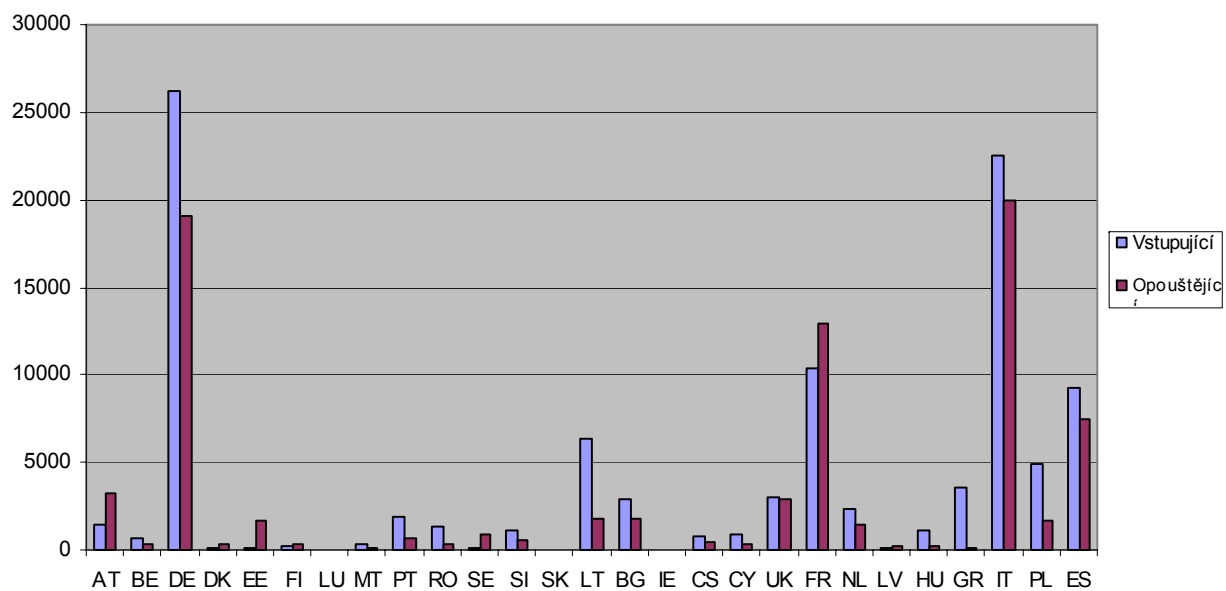
Souhrnné statistické údaje o ohlášení peněžní hotovosti a záznamech peněžní hotovosti
– všechny členské státy –
3. čtvrtletí 2007 – 2. čtvrtletí 2009

Dobrovolná ohlášení peněžní hotovosti					Záznamy			
Země	Počet ohlášení	Vstupující	Opouštějící	Částka v EUR	Vstupující	Opouštějící	Celkem	Částka v EUR
AT	4589	1404	3185	5.631.564.366	4	12	16	1.394.484
BE	995	653	342	53.470.113	23	13	36	2.751.764
DE	45303	26239	19064	55.775.450.005	3272	1938	5210	996.985.476
DK	435	70	365	16.811.874	3	276	279	7.580.171
EE	1769	79	1690	1.091.682.756	5	3	8	225.823
FI	520	233	287	81.599.560	36	12	48	1.252.599
LU	15	7	8	1.150.540	0	0	0	0
MT	369	291	78	17.116.042	2	0	2	57.140
PT	2588	1932	656	212.936.525	324	179	503	31.511.113
RO	1729	1362	367	160.856.092	0	5	5	26.079
SE	1015	158	857	33.050.252	11	0	11	428.802
SI	1750	1167	583	3.027.662.737	50	10	60	3.604.333
SK	51	50	1	1.663.601	0	0	0	0
LT	8046	6302	1744	214.153.403	0	2	2	16.199
BG	4636	2870	1766	304.051.835	12	41	53	5.377.271
IE	24	9	15	680.755	4	12	16	336.430
CS	1227	762	465	420.463.999	2	0	2	36.655
CY	1240	935	305	47.741.670	14	20	34	870.916
UK	5895	3042	2853	203.555.076	341	926	1267	31.848.240
FR	23339	10373	12966	1.936.488.129	1572	984	2556	221.041.774
NL	3776	2321	1455	161.789.026	264	453	717	23.039.467
LV	369	123	246	84.639.062	4	0	4	942.263
HU	1380	1145	235	78.083.925	11	10	21	490.359
EL	3695	3550	145	123.303.936	2	8	10	1.243.525
IT	40194	22531	17663	8.745.018.735	796	801	1597	258.241.296
PL	6636	4943	1693	242.940.502	40	35	75	5.209.018
ES	16766	9273	7493	1.253.528.580	33	454	487	37.828.899
CELKEM	178.351	101.824	76.527	79.921.453.095	6.825	6.194	13.019	1.632.340.096

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 2:

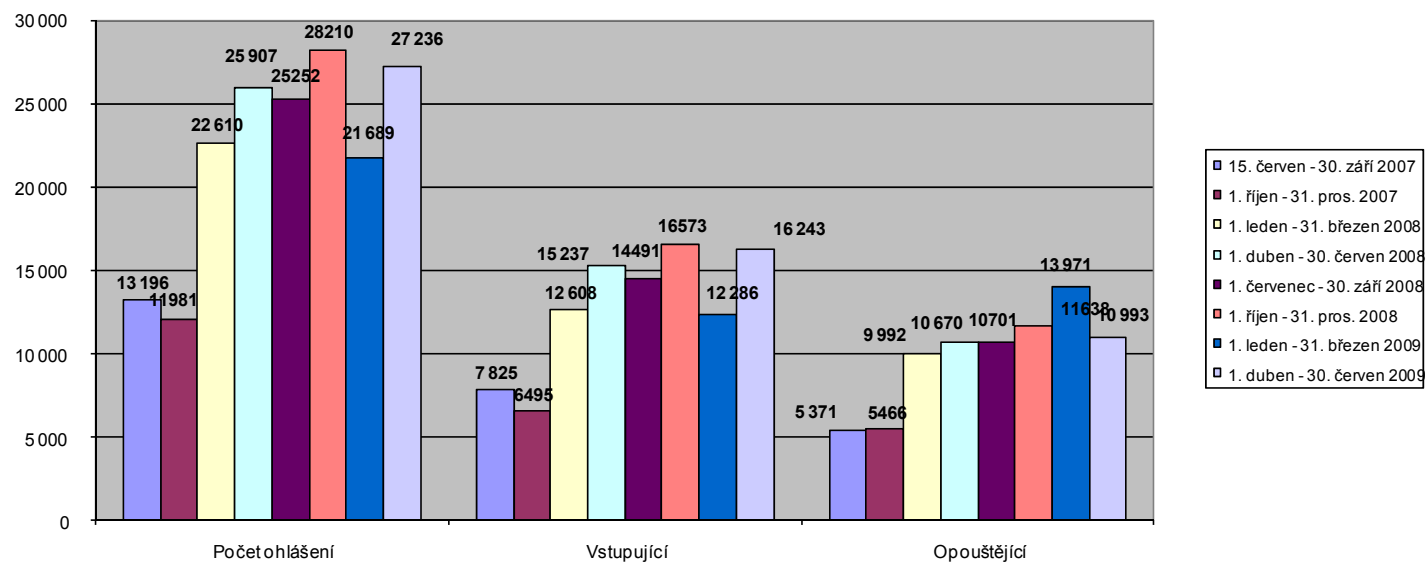
Počet ohlášení peněžní hotovosti
– všechny členské státy –
3. čtvrtletí 2007 až 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 3:

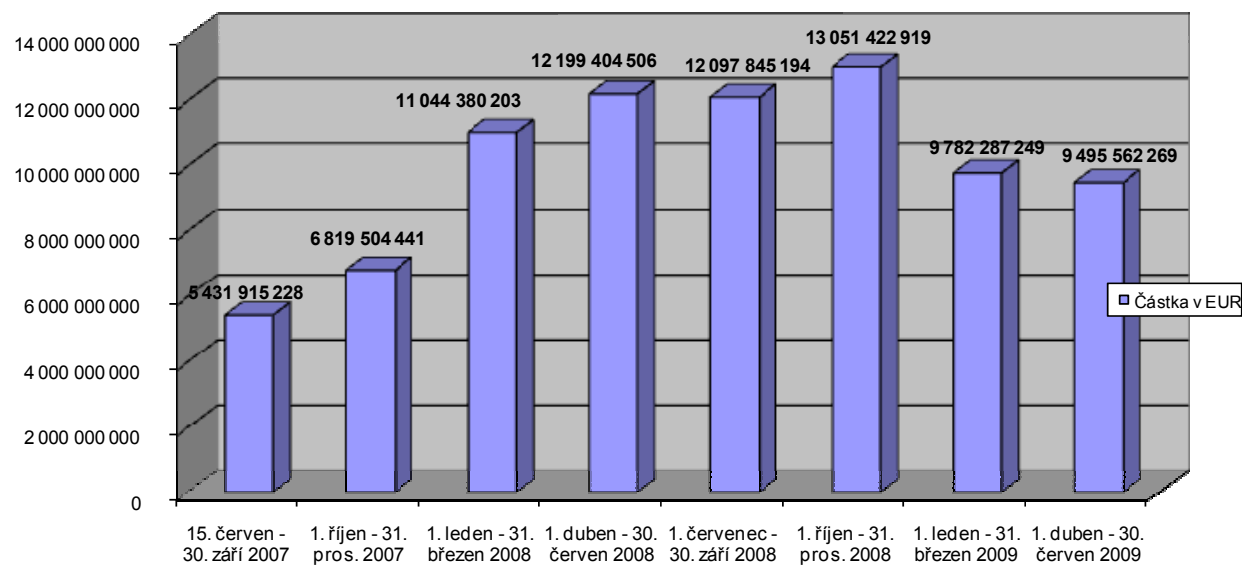
Vývoj počtu ohlášení peněžní hotovosti
– celkový počet –
3. čtvrtletí 2007 až 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 4:

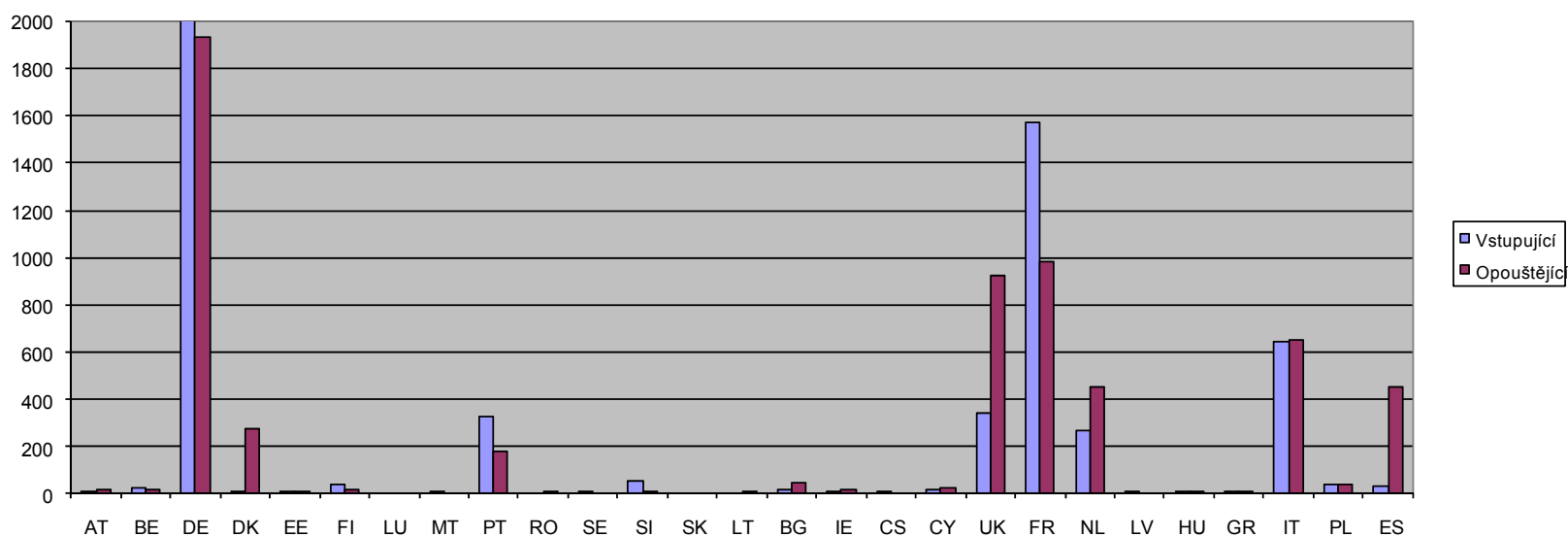
Vývoj ohlášení peněžní hotovosti v odpovídající částce v EUR
– celkové částky –
3. čtvrtletí 2007 až 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytl údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 5:

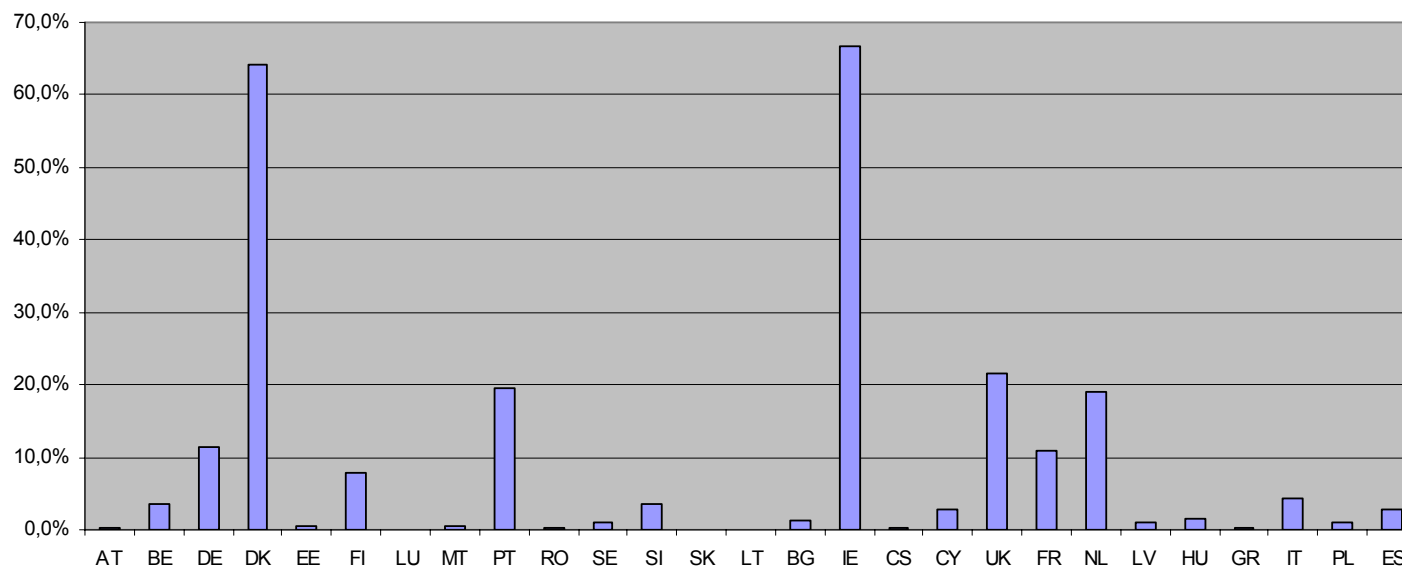
Počet záznamů o peněžní hotovosti
– všechny členské státy –
3. čtvrtletí 2007 až 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 6:

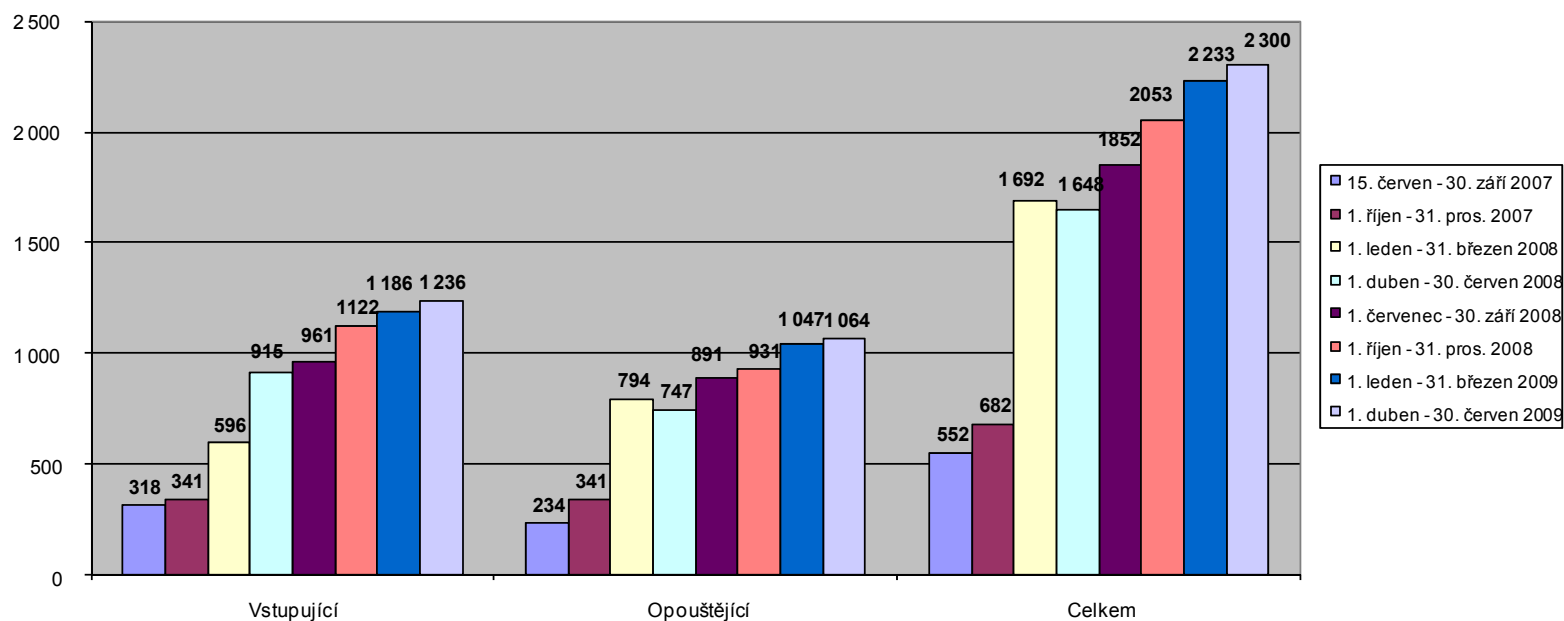
Poměr mezi záznamy o peněžní hotovosti a celkovým počtem ohlášení peněžní hotovosti
– všechny členské státy –
3. čtvrtletí 2007 až 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 7:

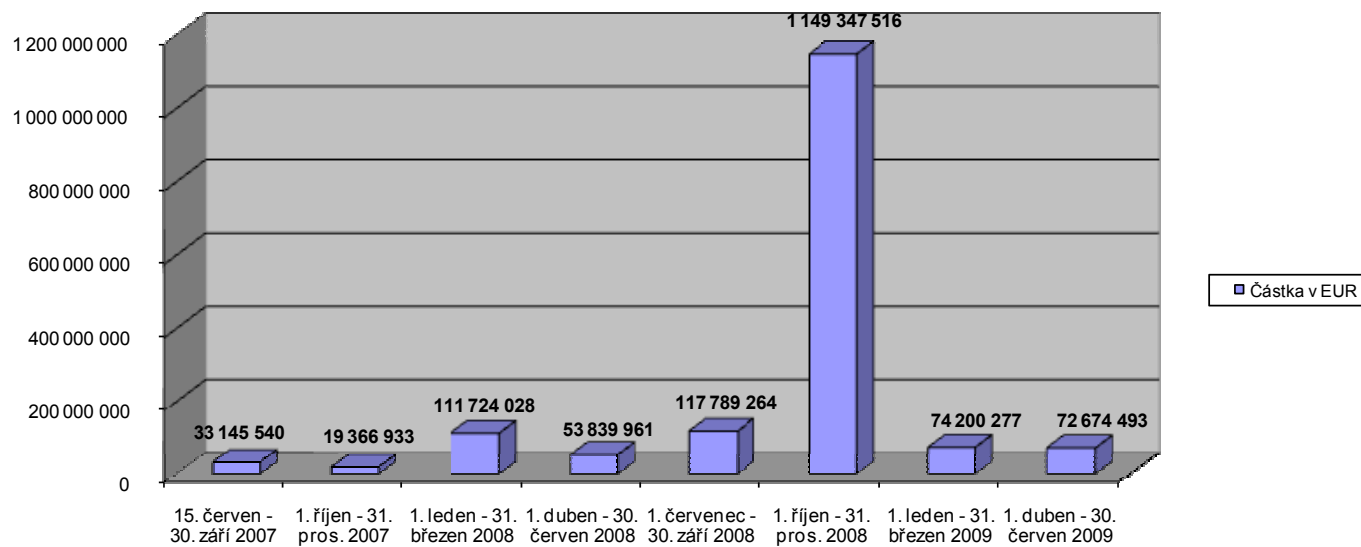
Vývoj počtu záznamů o peněžní hotovosti
– celkový počet –
3. čtvrtletí 2007 – 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.

PŘÍLOHA 8:

Vývoj záznamů o peněžní hotovosti v odpovídající částce v EUR
– celkové částky –
3. čtvrtletí 2007 – 2. čtvrtletí 2009

IT, PL a GR neposkytly údaje o kontrolách peněžní hotovosti pro 3. a 4. čtvrtletí 2007.
BE neposkytla údaje pro 3. čtvrtletí 2007.